

PERSBERICHT

De zaak Al Jazeera:

Een nieuwe tegenslag voor de vrijheid van meningsuiting in Egypte

Cairo / Brussel, 29 augustus 2015: De Al Jazeera English journalisten Mohamed Fahmy, correspondent Peter Greste (in absentia) and producer Baher Mohamed, werden door een rechtbank in Cairo schuldig bevonden aan het illegaal uitoefenen van journalistieke activiteiten, het publiceren van valse berichten en het uitzenden vanuit een Hotel in Cairo zonder vergunning. Ze werden veroordeeld tot celstraffen van 3 jaar, Baher Mohamed tot 3 jaar en 6 maanden. Advocaten Zonder Grenzen (ASF) en de Egyptian Commission for Rights and Freedom (ECRF), die samen de volledige rechtszaak hebben opgevolgd, betreuren deze beslissing, die een nieuwe tegenslag vormt voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting in Egypte. Ze zijn eveneens bezorgd over de omstandigheden waarin de zaak werd behandeld en gebruikt als middel om de perscontrole in Egypte te verhogen.

De uitspraak van de strafrechtbank van Caïro houdt verband met de arrestatie, op 29 december 2013, van verschillende journalisten en technici die voor een afdeling van de Qatarese nieuwszender Al Jazeera werkten, namelijk het kanaal Al Jazeera English (AJE). De journalisten werden gearresteerd in een hotelkamer in het Marriott-hotel in Zamalik, waar ze gewoonlijk hun journalistieke werk voor Al Jazeera verrichtten.

Ze werden vervolgd samen met een groep personen die gearresteerd werd op verdenking van lidmaatschap van een terroristische organisatie, met verwijzing naar de moslimbroederschap. De groep werd later verboden in Egypte en werd door de Egyptische autoriteiten ervan beschuldigd verantwoordelijk te zijn voor terroristische aanslagen in het land.

De aanklachten tegen de journalisten houden verband met hun journalistieke werk en omvatten onder meer de illegale uitoefening van het beroep van journalist, de verspreiding van onjuiste informatie om de openbare orde te verstoren en de veiligheid en internationale reputatie van de staat in gevaar te brengen, en lidmaatschap van een terroristische organisatie.

De strafrechtbank van Giza velde een eerste vonnis op 23 juni 2014, waarin de journalisten schuldig bevonden werden aan alle aanklachten tegen hen en veroordeeld werden tot zeven tot tien jaar gevangenisstraf. De andere beklaagden werden bij verstek tot tien jaar veroordeeld, met uitzondering van twee studenten die het proces bijwoonden en vrijgesproken werden. Het Hof van Cassatie vernietigde het vonnis op 1 januari 2015 en het nieuwe proces voor de strafrechtbank van Caïro begon op 12 februari 2015.

Aangezien deze specifieke zaak internationaal veel aandacht kreeg, werden er bijzonder grote veiligheidsmaatregelen getroffen voor de hoorzittingen. Toch kregen familieleden van de beklaagden, de Egyptische pers en Egyptische advocaten toegang tot de rechtbank, zij het onder strikte voorwaarden. De ECRF en ASF stellen het op prijs dat hun nationale en internationale waarnemers in de rechtbank werden toegelaten.

De rechtbank bood aanzienlijke garanties in verband met de procesvoering, wat tot op zekere hoogte op de bereidheid wees om een eerlijk proces te waarborgen. Zo besteedde de rechter aandacht aan de aanwezigheid van alle partijen en hun advocaten tijdens het proces, vroeg hij een officiële verklaring voor de afwezigheid van beklaagden, en verzekerde hij dat het recht op een procedure op tegenspraak zou worden gevrijwaard.

De ECRF en ASF willen echter hun bezorgdheid uiten in verband met belangrijke problemen, die van meet af aan voortvloeien uit de manier waarop de zaak opgebouwd werd door de openbare aanklager en behandeld werd door het gerechtelijke apparaat.

In de eerste plaats stelden de organisaties vast dat enkele van de beschuldigingen waarop het rechtsgeding gebaseerd was niet aan bod kwamen tijdens hoorzittingen en ook niet hardgemaakt werden door feitelijk bewijsmateriaal. Het gaat om de beschuldigingen in verband met het lidmaatschap van een terroristische organisatie. Volgens Mohamed Lotfy, Executive Director van de ECRF, "komt dat neer op een schending van de basisregels voor strafzaken". "Dat geeft reden tot bezorgdheid: zijn de aanklachten tegen de journalisten niet eerder een uiting van politieke ideologie dan de strikte en onafhankelijke toepassing van de Egyptische wetgeving", voegt dhr. Lotfy eraan toe.

Parallel daarmee, en als direct gevolg van de aanklachten van terrorisme tegen de journalisten, werd de zaak voor een gespecialiseerde rechtsinstantie gebracht die op 26 december 2013 opgericht werd door het hof van beroep van Cairo. Haar opdracht bestaat erin terrorismegerelateerde zaken te onderzoeken en snel te laten berechten.

Komt daar nog de locatie van het proces bij: de hoorzitting werd gehouden in een gerechtszaal in het Tora-gevangeniscomplex ingevolge een beslissing die de minister van Justitie op 9 februari 2015 nam op basis van de wetgeving op de rechterlijke organisatie. De locatie staat volledig onder controle van het ministerie van Binnenlandse Zaken en is geen openbare gerechtsplaats, met dus beperkte toegang voor het publiek. Journalisten moesten hun beroep bewijzen, en waarnemers en familieleden van de beklaagden moesten toestemming van de rechtbank krijgen om het proces bij te wonen. Wie de rechtbank binnenkomt, wordt aan talrijke veiligheidscontroles onderworpen.

Bovendien vormde de inrichting van de gerechtszaal een inbreuk op de fundamentele rechten van de beklaagden, die in elke strafprocedure nageleefd moeten worden. De plaatsing van de beklaagden in een glazen kooi vanaf de eerste hoorzitting tot het begin van de eindvorderingen had een invloed op hun verdediging, hoewel ze verschillende malen toestemming kregen om van buiten de kooi tussenbeide te komen. Door die praktijk werd hun recht geschonden om het volledige verloop van het proces te volgen, soms tussenbeide te komen, hun advocaat vertrouwelijk te raadplegen en elementen in verband met hun verdediging te bespreken, een zitplaats met maximale waardigheid te hebben en, meer in het algemeen, voorgesteld te worden op een manier die het vermoeden van hun onschuld in stand houdt.

Aangezien deze zaak door de internationale gemeenschap gezien werd als een voorbeeld van de manier waarop journalisten als vermoedelijke terroristen behandeld worden door de toepassing van oneerlijke gerechtelijke procedures, is het vonnis een bevestiging van de voortdurende beperkingen op de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in Egypte in het algemeen.

Mevr. Shaimaa Aboulkhair, die deel uitmaakte van het waarnemend team, besluit dat "dit proces een voorbeeld is van hoe een kwestie rond persvrijheid als een zaak van terrorisme beschouwd en behandeld kan worden, met ernstige en onomkeerbare gevolgen voor de betrokken journalisten".

De ECRF en ASF erkennen dat en roepen de Egyptische autoriteiten op tot onmiddellijke en onvoorwaardelijke naleving van artikelen 65 en 71 van de Egyptische grondwet, die het respect voor de persvrijheid en journalisten garanderen. Ze dringen er bij de Egyptische autoriteiten ook op aan om de mediawetgeving te hervormen en aan te passen aan de internationale normen inzake vrijheid van pers en andere media en, in het bijzonder, om de beoefening van de journalistiek zonder lid te zijn van het syndicaat te decriminaliseren. Aan de Egyptische autoriteiten wordt ook met aandrang gevraagd om de voorwaarden en procedures voor internationale correspondenten die in Egypte werken te herzien, om ervoor te zorgen dat journalisten in staat zijn vrij, onafhankelijk en zonder intimidatie verslag uit te brengen.

Contactpersonen voor informatieve en interviews:

Shaimaa Aboulkhair (Arabisch/Engels), Cairo

Waarnemer, +20 100 107 7207

Mohamed Lotfy (Arabisch/Frans/Engels), Cairo

ECRF Executive Director, mohamed.lotfy@rights-freedoms.org, +20 111 123 9759

Chantal Van Cutsem (Frans/Nederlands/Engels), Brussel

strategisch coördinator bij het ASF voor de MENA-regio, cvancutsem@asf.be, +32 (0)2 223 3654

Gilles Van Moortel (Frans/Nederlands/Engels), Brussel

Senior External Relations Officer, gvanmoortel@asf.be, +32(0)478 44 82 19